

Список використаних джерел

1. Дайджест ключових наслідків російської агресії для українського довкілля за 27 жовтня – 2 листопада 2022 року. URL: <https://mepr.gov.ua/news/40263.html>.

2. Звіт про прямі збитки інфраструктури, непрямі втрати економіки від руйнувань внаслідок військової агресії Росії проти України, та попередня оцінка потреб України у фінансуванні відновлення. URL: https://kse.ua/wp-content/uploads/2022/07/NRC_CLEAN_Final_Jul1_Losses-and-Needs-Report.pdf.

3. Про затвердження Порядку визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації: постанова КМ України від 20.03.2022 р. № 326. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/326-2022-%D0%BF#Text>.

4. Сума збитків екології від російської агресії близько одного трильйона гривень. URL: <https://mediacenter.org.ua/uk/suma-zbitkiv-ekologiyi-vid-rosijskoyi-agresiyi-blizko-odnogo-triljona-griven-ministerstvo-dovkillya/>.

Микитчик Андрій Васильович,
старший слідчий в особливо важливих
справах Головного слідчого управління
Національної поліції України, кандидат
юридичних наук, доцент

СТАН І ТЕНДЕНЦІЇ НЕЗАКОННОГО ВИКОРИСТАННЯ З МЕТОЮ ОТРИМАННЯ ПРИБУТКУ ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ, БЛАГОДІЙНИХ ПОЖЕРТВ АБО БЕЗОПЛАТНОЇ ДОПОМОГИ

Анотація досліджено кримінологічні аспекти сучасного стану та тенденцій кримінальних правопорушень які пов'язані з незаконним використанням з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги. А також, визначено перспективні напрямки які спрямовані на запобігання вчиненню вказаних кримінальних правопорушень.

Ключові слова: злочинність, гуманітарна допомога, причини та умови, заходи запобігання, досудове розслідування.

Summary criminological aspects of the current state and trends of criminal offenses related to the illegal use for profit of humanitarian aid, charitable donations or free aid are investigated. Also, promising directions aimed at preventing the commission of the specified criminal offenses have been determined.

Keywords: crime, humanitarian aid, causes and conditions, preventive measures, pretrial investigation.

Актуальність дослідження обумовлена тим що з початком широкомасштабної агресії російської федерації в Україні постала нагальна проблема забезпечення гуманітарною допомогою військових та цивільного населення, про те поряд з цим трапляються непоодинокі випадки протиправного використання вказаної допомоги.

Правові, організаційні, соціальні засади отримання, надання, оформлення, розподілу і контролю за цільовим використанням гуманітарної допомоги, а також загальні засади благодійної діяльності в нашій державі регулюються Законами України «Про гуманітарну допомогу» та «Про благодійну діяльність та благодійні організації».

Зокрема Законом України № 2118-IX від 03.03.2022 «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо особливостей оподаткування та подання звітності у період дії воєнного стану» статтю 15 «Прикінцеві положення» Закону України «Про гуманітарну допомогу» доповнено частиною сьомою, якою значно спрощено процедуру визнання товарів (робіт, послуг) гуманітарною допомогою та розширено повноваження Кабінету Міністрів України у цій сфері.

Після внесення указаних вище змін зросла кількість випадків незаконного використання товарів гуманітарної допомоги з метою отримання прибутку, у зв'язку з чим Законом України № 2155-IX від 24.03.2022 Кримінальний кодекс України доповнено статтею 201-2, якою встановлено кримінальну відповідальність за незаконне використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги.

Відповідно до ч. 5 ст. 12 КК України кримінальне правопорушення, передбачене ч. 3 ст. 201-2 КК України відноситься до категорії тяжких злочинів.

Однією з кваліфікуючих ознак складу указанного злочину є вчинення діяння в умовах воєнного стану, таким чином на сьогодні усі дії щодо продажу товарів (предметів) гуманітарної допомоги або використання благодійних пожертв, безоплатної допомоги або укладання інших правочинів щодо розпорядження таким майном, з метою отримання прибутку, вчинені у значному, великому чи особливо великому розмірі які необхідно кваліфікувати за ч. 3 ст. 201-2 КК України.

Варто зауважити, що станом на 03.04.2022, відповідно до частини другої примітки указаної статті, а також пункту 5 підрозділу 1 розділу XX, підпункту 169.1.1 пункту 169.1 статті 169 розділу IV Податкового Кодексу та ст. 7 Закону України «Про Державний бюджет України на 2022 рік» кримінальна відповідальність за вчинення злочину, передбаченого ст. 201-2 КК України настає у разі, якщо його предметом є гуманітарна допомога, благодійні пожертви або безоплатна допомога на суму понад 434 175 гривень,

З моменту внесення зазначених вище змін до КК України слідчими підрозділами Національної поліції України розпочато

досудове розслідування у 365 кримінальних провадженнях за ознаками кримінальних правопорушень, передбачених ст. 201-2 КК України.

Найбільше кримінальних проваджень узваної категорії розпочато слідчими підрозділами ГУНП у м. Києві – 48, Львівської – 36, Харківської – 18 та Дніпропетровської – 17 областей.

В учиненні 38 кримінальних правопорушень 57 особам вже повідомлено про підозру, з яких найбільше слідчими підрозділами ГУНП у Львівській області – у 7 кримінальних провадженнях 12 особам повідомлено про підозру, Дніпропетровській області – у 4 кримінальних провадженнях 8 особам повідомлено про підозру та м. Києва – у 4 кримінальних провадженнях 4 особам повідомлено про підозру. При цьому, 24 осіб затримано у порядку ст. 208 КПК України та 14 особам обрано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою.

Переважає більшість кримінальних проваджень (27), в яких особам повідомлено про підозру, розпочата на підставі матеріалів СБУ, крім того у 7 таких провадженнях оперативний супровід здійснюється спільно підрозділами СБУ та Національної поліції України.

Найчастіше предметом злочинного посягання у кримінальних провадженнях узваної категорії виступають соціально значущі товари (продукти харчування, одяг тощо), благодійні грошові пожертви, військова амуніція та транспортні засоби.

Закінчено досудове розслідування у 30 кримінальних провадженнях, з яких 8 (7 з обвинувальним актом, 1 з угодою про визнання винуватості) направлено до суду слідчими підрозділами Одеської (2), Волинської, Дніпропетровської, Рівненської, Тернопільської, Чернівецької областей та м. Києва (по одному), та 22 закрито на підставі ст. 284 КПК України.

Разом з цим виявлено і випадки неефективного здійснення досудового розслідування в кримінальних провадженнях, розпочатих за фактами вчинення кримінальних правопорушень, передбачених ст. 201-2 КК України.

Слід зауважити, що санкцією частини 2 та 3 ст. 201-2 КК України передбачено додаткове покарання у виді конфіскації майна, що надає змогу при постановленні судового рішення примусово безоплатно вилучити у власність держави всього або частини майна, яке є власності засудженого та, водночас, покладає обов'язок на органи досудового розслідування щодо встановлення такого майна та накладення на нього арешту.

Не зважаючи на це, в окремих кримінальних провадженнях слідчими підрозділами допущено порушення вимог статті 170 КПК України щодо вжиття необхідних заходів з метою виявлення та розшуку майна, на яке може бути накладено арешт у кримінальному провадженні.

Варто звернути увагу на якість оперативного супроводу в кримінальних провадженнях. Так, понад 70 % кримінальних проваджень, в яких особам повідомлено про підозру, розпочато на

підставі матеріалів СБУ, які також здійснюють оперативний супровід в них, при цьому відсоток кримінальних проваджень, розпочатих на підставі матеріалів оперативних підрозділів Національної поліції України вкрай малий. Вказане свідчить, про відсутність належної взаємодії між слідчими та оперативними підрозділами Національної поліції України щодо виявлення, розкриття та розслідування вказаних злочинів.

З огляду на вказане, необхідно з використанням форм та методів взаємодії, передбачених Інструкцією з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні, затвердженою наказом МВС України від 07.07.2015 № 575, активізувати роботу на вказаному напрямку.

Враховуючи вищевикладене, необхідно проаналізувати причини низької ефективності здійснення досудового розслідування, організувати взаємодію між слідчими та оперативними підрозділами щодо запобігання, виявлення та розслідування указаних кримінальних правопорушень.

Список використаних джерел

1. Колб О. Г. Про деякі кримінально-правові заходи запобігання розкраданням майна, отриманого волонтерськими організаціями України. Юридичний науковий електронний журнал. 2022. № 4. С. 317–319.

Миронюк Тетяна Василівна,
доцент кафедри кримінології
та кримінально-виконавчого права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ДИСКРИМІНАЦІЯ У СФЕРІ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН У СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Анотація. Стаття присвячена актуальній темі – дискримінації у сфері трудових відносин. У ході дослідження здійснено аналіз окремих її проявів, а саме вікової та гендерної дискримінації. З огляду на поширеність дискримінації за віковою ознакою, у роботі міститься дослідження ейджизму у двох його проявах (стосовно молоді й осіб похилого віку). Запропоновано як загальні так і спеціальні заходи, спрямовані на запобігання окремих видів дискримінації.

Ключові слова: працевлаштування, дискримінація, ейджизм, трудові відносини, ринок праці, молодь, особи старшого віку, сексизм.

Summary. The article is devoted to the current topic – discrimination in the field of labor relations. In the course of the study, an analysis of its individual manifestations, namely age and gender discrimination, was carried out. Given the prevalence of discrimination based on age, the work